

*Sometimes a Little Bullshit Is Fine:
A Conversation with Charles Simic
By Charld deNiord*
разговор вођен новембра 2022.
објављен у јануару 2023.

Чарлс Симић и Чард Дениорд

ПОНЕКАД ЈЕ МАЛО ПРОСЕРАВАЊА САСВИМ У РЕДУ

Први пут сам срео Чарлса Симића 1994. године на вечери поводом темата часописа *Harvard Review* посвећеног њему. За тај темат сам написао есеј под насловом „Он, који се сећа својих ципела” (“He Who Remembers His Shoes”) који се бавио неким његовим песмама, те сам позван на ову вечеру и седео сам поред њега. Док смо јели, мали црни мрав почео је да пузи преко белог столњака. Очарао је Симића. Обојица смо се питали да ли ће мрав „стићи” до другог краја стола, али онда се, одједном, појавио конобар и склонио га. Симић је скоро заплакао. (Касније сам сазнао да су мрави његови омиљени инсекти.) То је био практичан пример његовог саосећања према најмањим створењима, онима које је Чеслав Милош називао „изузетним појединоцима”. Остао сам у контакту са Симићем након те вечери и касније сам га позвао на мастер курс креативног писања који сам покренуо 2001. Испрва је одбио јер се осећао „превише посрано” након турнеје по Европи, али је потом пристао да дође 2005. Гостовао је у Фелсу, отменом имању Цона Хејза које гледа на језеро Сунапе у Њу Хемпширу и које је Колец Њу Ингланд изнајмио за ту прилику. Неизбрисива слика њега са језером и вртом у позадини остала ми је у сећању од онда. Интервјуисао сам Симића преко Зума 21. новембра након неколико неуспешних покушаја да се нађемо у Страфорду у Њу Хемпширу, где је живео. Већ је био болестан, али

ме је убедио да се осећа довољно добро – и расположено – да разговара. Сат и двадесет минута разговарали смо о свему, од депоније у његовом крају до његовог детињства у Београду током Другог светског рата. Причао ми је, на пример, како је „уживао” играјући се на београдским улицама, чак и док су падале нацистичке бомбе. Док сам транскрибовао наш разговор, схватио сам да никада није престао да се игра на тим улицама. Умео је да сведочи ужасу довитљиво, људски и хладно. Толико сам му завидео што је могао да претвори те „изузетне појединости” попут виљушке, шкампа, груди, мрава, „оголелих зимских стабала” и будилника на депонији у тако снажне синеглохе. Понестало нам је времена за разговор, али договорили смо се да га наставимо. Но он је одведен у болницу неколико дана касније и преминуо је у Њу Хемпширу 10. јануара. Не могу да се сетим ниједног савременог песника који је писао са толико *sprezzatura*-е (елегантности), мудрости и саосећајности. Нико не може да га замени и свима ће недостајати.

Чард Дениорд: *Да ли многи њишеће у њоследње време?*

Чарлс Симић: Само то и радим.

Ч. Д.: *Ваша нова збирка носи злослућан наслов, Нигде копна на видику (No Land*

In Sight). Иако у њој нема јасних референци на полицију или тренутно стање, тај наслов као да имплицира да је свеш изубљен на јучини. Или ја то превише учиштавам у њеја?

Ч. С.: Нисам песимиста. Све је једноставно сјебано.

Ч. Д.: Ево стихова из њесме „Моју ли то биши ја?” који сажимају Ваш самојоништавајући и праикомични стил: „Будилник/без казаљки/што јасно ошкучава/на традском ђубришту.” Дали је ђубриште меџафора за вашу радну собу?

Ч. С.: Није. Вубриште је место где сам провео доста времена. Живим на око пет минута од њега. То је некада била сасвим другачија депонија. Испрва је представљала тек место пуно смећа. Онда се ствар уозбиљила и све је доведено у ред. Ипак, ја волим старе ствари, старо ђубриште на коме сам пре много, много година пронашао велики старински будилник који је весело куцао.

Ч. Д.: Изгледа да Вас често задеси њесничко надахнуће. Дали сће некада морали да зауставише кола поред јуша да бисће нешто записали?

Ч. С.: Једном сам стао на путу I-93 у Њу Хемпширу. Ишао сам у Бостон да се сретнем с неким. Стао сам у зауставну траку, али нисам имао чиме да пишем. Размишљао сам где ми је хемијска оловка. Онда сам дигао поглед. Поред кола је стајао полицајац и питао нешто попут: „Дали Вам треба помоћ?” Насмејао сам се. „Треба ми”, рекао сам, „али не знам дали Ви можете да ми помогнете.”

Ч. Д.: Дали Вам је дао хемијску?

Ч. С.: Рекао ми је да морам да се склоним одатле, али био је љубазан.

Ч. Д.: Написали сће много незаборавних њесаму о њоезији и њисању њоезије, а у једној од њих налази се следећа дефиниција: „Поезија је увек мачји концерт њод њрозором собе у којој се њише званична верзија стварности.”¹ Како звучи мачји концерт?

Ч. С.: Схватите то овако: ја имам мачку од двадесет и пет година. Црну мачку. Она се жали. Уђе у кући и пита ме: „Још увек си ту?” Поезија заиста јесте комична сцена у којој се, ко год да сте, претварате да држите све конце у својим рукама, али је говорник заправо у милости ствари које су потпуно ван његове контроле. Међутим, он се претвара да је главни. Ми смо будале.

Ч. Д.: Ви сће с њородицом емирирали из Јуославије у Њујорк у својој шеснаестој години, 1954. Рекли сће да су Вам њуш организовали Хишлер и Стиљин. У њрос шоме што сће оџишли у друћу земљу иде сће морали да ѡрихватише друћу културу, нисће изубили љубав ѡрема словенским ѡричама и бајкама. Како бисће оџисали тај неѡрекидни уџицај словенског фолклора на свој рад?

Ч. С.: Не бих ја то назвао непрекидном љубављу према словенском фолклору. Велики део тога је важан, али је предвидљив. Требало би да објасним нешто о месту где сам одрастао. Београд је био модеран град са биоскопима. Могли сте да чујете цез и друге ствари. Модерност. Онда се десио рат, 6. априла 1941. Бомбе

¹ Simić, Č. (2021). Фрулаш у јами. *Анђели на жичи за већ: изабрани есеји*. (V. Roganović, prev.). Београд: Архипелаг, 115.

су пале на зграду прекопута моје. Пожар. Одлетео сам с кревета право на под. Моји родитељи су били у соби поред. Живели смо на четвртом спрату. Не сећам се шта сам радио, али сећам се да ме је мајка подигла с пода и стрчала низ степенице. Невероватно је, али тог се дана сећам врло живо. Трчали смо низ степенице четири спрата. Трчали смо по улицама. Био је рат. Бомбе су падале. Тако је почео. Мој рат, и мој живот.

Ч. Д.: *Београд је све време рата био под бомбама. И Американци су га бомбардовали 1944.*

Ч. С.: Да. Американци, наши савезници, бомбардовали су нас. Ми смо аплаудирали. Били смо срећни када би нешто погодили. То је био рат који нисмо могли да схватимо. Све је било збуњујуће – људи су нестајали. А у исто време – пошто смо били деца и не докраја свесни колико је све то страшно – моји пријатељи и ја смо се проводили. То је било лудо. Тек касније у животу, кад сам сабрао два и два, схватио сам колико је страхан био тај део мог живота. Мајка је причала комшијама и рођацима како јој је син идиот. Сећам се 9. маја 1945. Рат се завршио. Играо сам се на улици. Увек сам се играо на улици. Пењао сам се на четврти спрат само да бих попио воде, а онда бих се одмах враћао доле. Тог дана је радио свирао гласно. Сви су клицали. Говорили су: „Хеј! Рат се завршио, рат се завршио!” Стајали смо око радија. Мајка ми је рекла: „Теби се забава завршила.”

Ч. Д.: *Јеси ли ишли у школу?*

Ч. С.: Не, а у томе је била и поента. Није било школе. Сећам се да је једном давно

у Њујорку била нека забава. Заподенуо сам разговор с једном Пољакињом која је била нешто старија од мене – одрастала је у Варшави током рата. Причала ми је како се и она добро проводила. Нагнула се ка мени, насмешила и рекла: „Није било школе.”

Ч. Д.: *Добили сте Пулицерову награду за збирку песама у прози Свет се не завршава (The World Doesn't End). Уесеју о песмама у прози написали сте: „Оне изгледају као проза и онашају се као песме јер се, ујркос свему, у нашој машини промећу у замке за муве.”*

Ч. С.: И у нашем сећању, такође.

Ч. Д.: *Зашто сте престали да пишете песме у прози?*

Ч. С.: Песме у прози су нешто што сам напросто хтео да пробам. Од почетка сам знао да нећу моћи да их пишем заувек. Желео сам да напишем нешто веома забавно. Мислим да сви ми писци песама у прози – Расел Едсон, Џејмс Тејт, Питер Џонсон – волимо да забавимо читаоца и да пишемо не знајући како ће се то завршити. Негде почнеш и онда следе изненађења једна за другим.

Ч. Д.: *Да ли је писање песама у прози из некој разлога лакше од писања стихованих песама?*

Ч. С.: Лагање, измишљање ствари. То ме је увек привлачило. Волим, на пример, Емили Дикинсон и друге песнике који су били напросто фантастични лажови. Који су знали како да измисле нешто изврсно.

Ч. Д.: *Да имате прилику да проведете неколико саати с Емили Дикинсон у њеном*

салону или можда у шејњи Амерсиом, шиа бисте волели да је иишаише?

Ч. С.: Вероватно би се то тицало избора пића. Не знам. Никада нисам веровао да могу да постанем пријатељ с неким таквим. Она је била одвећ чудна. Шетња би је посебно уплашила, знате. Бојала се змија.

Ч. Д.: *Да ли бисте рекли да Ваша поезија иошиче из несвесној?*

Ч. С.: Могуће је да је тако, али нисам надреалиста, па да моје несвесно не-престано пуни моје свесно новим стварима. Не, поезија је нешто што се просто деси. Поезија је чудо. Размишљам о неким својим старим стиховима и кажем себи: „Да ли сам то ја написао?” То ми је напросто дошло.

” Поезија је увек мачји концерт под прозором собе у којој се пише званична верзија стварности.

Ч. Д.: *Звучи као да се шо скоро и не може објасниши.*

Ч. С.: И не може. Нарочито кад се ради о лошој песми. То је необјашњиво – лоша песма за коју се испоставља да је прилично добра песма.

Ч. Д.: *Да ли имаише бележницу у коју заиисујеше анејдоише, ириче и изреке?*

Ч. С.: Могу да Вам покажем своју бележницу. Отворићу је. У њој су фрагменти. Када читам, свиди ми се како нешто звучи. О Светом Августину који није

могао да схвати зашто је Бог створио муве. Или, на пример, ево једне фразе: „Нешто ми говори!”

Ч. Д.: *„Нешто ми говори!” То се уклаја у нешшо.*

Ч. С.: И шта онда? Из тога настају моје кратке песме.

Ч. Д.: *Разиоварао сам јушрос с Керолин Форше. Рекла је да Вас иоздравим и иишаала се како иишеише шако крајике иесме.*

Ч. С.: Врло брзо ми досаде.

Ч. Д.: *Пренећу јој шо.*

Ч. С.: Једном сам написао нешто што више не постоји, хвала богу. Написао сам песму од око шездесет страница. Говорила је о инквизицији. Ужасна, глупа песма. Звучала је скоро као Паунд. Хвала богу да сам је бацио. Неко би је пронашао.

Ч. Д.: *Колико је сшара ша бележница коју сше ми иоказали?*

Ч. С.: Волим да ми бележнице изгледају добро. Ова је, случајно, из времена када сам похађао средњу школу у Француској. Те бележнице могу да потрају месецима и годинама. Ево неких наслова из ње: „Мала ствар попут те”, „Ван домашаја речи”, „Пожури полако”; „Листови који цветају у ноћи”, „Оставити празнине”, и тако даље, и тако даље.

Ч. Д.: *Уз иоезију, иодинама иишеише јегнако мноо огличних кришика које сше објављивали у часопису The New York Review of Books, ше у неколико засебних књиа. Како сше усели да балансираише ша два иодухваиша?*

Ч. С.: Књиге сам писао – због новца. Новац ме је изазивао. А Боб Силверс из часописа *The New York Review of Books* знао је како да помене нешто толико привлачно да сам морао то прихватити. Зашто бих иначе писао? Обожавам да пишем прозу. Увек сам се препирао с неким и то ми је било важно.

Ч. Д.: *Врло је пријатно читати Ваше критике и есеје јер у Вашем писању нема просеравања.*

Ч. С.: Понекад је мало просеравања свим у реду.

(С енглеској превео Драјан Бабић)